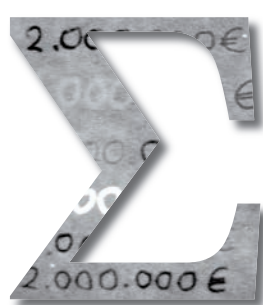

Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Δικανικός Εξεταστής
Εγγράφων & Γραφής
ή Αναλυτικός Γραφολόγος, Γραφοψυχολόγος

Του Ιωάννη Δημ. Μακρή, M.Sc.,
Αστ. Δ/ντή ε.α. – Εξεταστή Εγγράφων & Γραφής*

Στη σύγχρονη εποχή μας και ενόψει των μεταρρυθμίσεων που έχουν αρχίσει να συντελούνται σε πολλούς τομείς, θα πρέπει να δοθεί μέριμνα, σε μία σοβαρή μεταρρύθμιση των νομικών διατάξεων, που αφορούν τόσο στο ποινικό όσο και στο αστικό δίκαιο, και συνδέονται με τα καθήκοντα των πραγματογνωμόνων και των τεχνικών συμβούλων, όχι μόνο στη διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης αλλά και στην εν γένει λειτουργία των θεσμών.

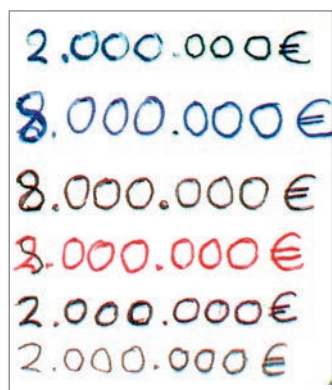
Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να καθοριστούν επακριβώς, οι όροι και οι προϋποθέσεις, για να μπορέσει κανείς να ασκήσει καθήκοντα πραγματογνώμονα ή τεχνικού συμβούλου, όπως άλλωστε συμβαίνει σε πολλές χώρες του δυτικού κόσμου με διαφορετικά νομικά συστήματα, οιαδήποτε ειδικότητα και αν κάποιος διαθέτει, εντασσόμενος στις σχετικές κατηγορίες, σύμφωνα με τις ειδικεύσεις του.

Ως εκ τούτου δεν θα ήταν άστοχο να καταφύγουμε σε λύσεις και θέσεις, που έχουν χρόνια τώρα λειτουργήσει σ' άλλα κράτη, και εφαρμόζονται στο πλαίσιο των δικών τους προανακριτικών, ανακριτικών και επί ακροατηρίω

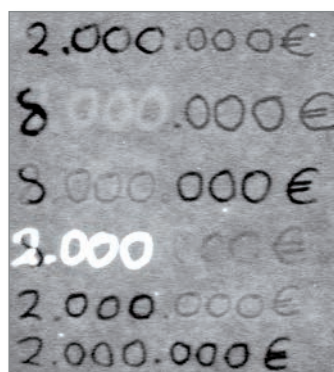
διαδικασιών, προστατεύοντας τόσο τους θεσμούς όσο και τους εμπλεκόμενους (ιδιαίτερα τους κατηγορούμενους και τους πολιτικώς ενάγοντες).

Πριν καταφύγουμε σε εφαρμοσμένες προτάσεις καλό θα ήταν να κατανοήσουμε, σε ένα πρώτο επίπεδο, τους όρους που αφορούν στην ειδικότητα του εγκληματολογικού/δικανικού/δικαστικού εξεταστή των εγγράφων & της γραφής (κατά απόδοση του αγγλόφωνου όρου 'Forensic Document & Handwriting Examiner'), που στη χώρα έχει καθιερωθεί να αποκαλείται 'Δικαστικός Γραφολόγος', και εκείνη του γραφολόγου-Γραφαναλυτή ή αναλυτικού γραφολόγου ή γραφοψυχολόγου κ.ά.

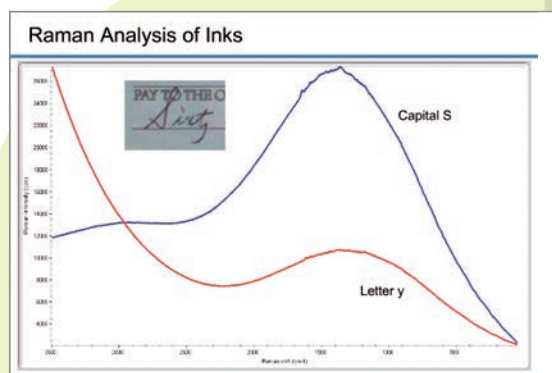
Η εξέταση αμφισβητούμενου εγγράφου είναι εκείνη η εγκληματολογική επιστήμη (forensic science) που σχετίζεται με τα έγγραφα, που είναι (ή μπορεί να είναι) αμφισβητούμενα ενώπιον του δικαστηρίου. Ο πρωταρχικός σκοπός της εγκληματολογικής / δικανικής εξέτασης αυτού του τύπου είναι να απαντήσει -ο ειδικός- σε ερωτήσεις σχετικά με το αμφισβητούμενο έγγραφο (λ.χ. Διαθήκη) χρησιμοποιώντας μια ποικιλία επιστημονικών διαδικασιών και μεθόδων, κύρια όσον αφορά στο γράφοντα ή στα μέσα γραφής, την ηλικία του εγγράφου, τις λανθάνουσες ή άλλες -επ'αυτού- ενδείξεις, που ταυτοποιούν ή παραπέ-

φωτογραφία πριν τη φωτοχημική-εργαστηριακή εξέταση μελανιών σε σημείωμα

φωτογραφία μετά τη φωτοχημική-εργαστηριακή εξέταση, όπου φαίνονται οι διαφοροποιήσεις των μελανιών

γράφημα από φασματοσκοπία Raman σε δύο μελάνια της λέξης 'Sixty' (όπου φαίνεται η διαφοροποίησή τους)

μπουν στο συντάκτη.

Μία πολύ ακριβής οριοθέτηση της συγκεκριμένης ειδικότητας έχει δοθεί από το American Society for Testing and Materials στο πρότυπο/πρωτόκολλο E444-09, που αφορά στην περιγραφή και το σκοπό εργασίας του Εξεταστή Εγγράφων & Γραφής.

Βεβαίως, εκτός της οριοθέτησης της συγκεκριμένης ειδικότητας, ο ανωτέρω διεθνής οργανισμός έχει καθιερώσει και άλλα επιμέρους πρωτόκολλα, που αφορούν στη συγκεκριμένη ειδικότητα και τις εξετάσεις που οι ειδικοί (τέτοιας ειδίκευσης) επιτελούν σε αναγνωρισμένα δημόσια ή ιδιωτικά εργαστήρια, στο πλαίσιο της διαδικασίας απονομής δικαιοσύνης και όχι μόνο. Ένα επίσης θεμελιώδες και βασικό συναφές πρωτόκολλο είναι εκείνο που αναφέρεται στην εκπαίδευση των εξεταστών εγγράφων & γραφής, που ακολουθούν σήμερα τα περισσότερα -διεθνώς αναγνωρισμένα- εγκληματολογικά εργαστήρια εξέτασης εγγράφων, όπως συμβαίνει και στην Διεύθυνση Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να διαχωρίσουμε την έννοια του ανωτέρω ειδικού πραγματογνώμονα ή τεχνικού συμβούλου Εξεταστή Εγγράφων & Γραφής [Δικ.Γραφολόγου], από εκείνη του αναλυτικού γραφολόγου, γραφοψυχολόγου, γραφοαναλυτή κ.ά., που αρκετοί σήμερα χρησιμοποιούν για να προσδιορίσουν μία άλλη ειδικότητα, η οποία πραγματεύεται επίσης τη χειρόγραφη γραφή (όχι τη μηχανική ή τη γραφή των συσκευών [εκτυπωτών, γραφομηχανών, ακυρωτικών μηχανημάτων κ.ά]) από άλλη όμως σκοπιά, εκείνη της γραφοψυχολογίας, όπου ο «ειδικός» δια της μελέτης της χειρόγραφης γραφής προσπαθεί να προσδιορίσει πτυχές του ανθρώπινου χαρακτήρα, ιδιαίτερα σε σχέση με την ψυχολογία. Στον ιατρικό τομέα, αυτή η ειδικότητα μπορεί να χρησιμοποιείται για να αναφερθεί στη μελέτη του χειρογράφου ως βοήθημα στη διάγνωση και την παρακολούθηση των ασθενειών του εγκεφάλου και του νευρικού συστήματος.

Είναι πρόδηλο, ότι σήμερα οι σύγχρονες εγκληματολογικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο της δίωξης του εγκλήματος, χρησιμοποιούν πολλές ειδικεύσεις και τεχνικές, για να προσδιορίσουν στοιχεία ή ίχνη, που παραπέμπουν σε δρά-

στη και συσχετίζουν μία άδικη, νομικά κολάσιμη, πράξη με κάποιο άτομο. Καμία εγκληματολογική Υπηρεσία της Ευρώπης, που είναι μέλος του ENFSI, δεν αναγνωρίζει την αναλυτική γραφολογία/γραφοψυχολογία ως εφαρμοσμένη εγκληματολογική επιστήμη, καθώς οι μέθοδοί της δεν ικανοποιούν μερικά από τα κριτήρια της επιστημονικής μεθοδολογίας, όπως η εγκυρότητα (validity), η αξιοπιστία (reliability) και η επαναληψιμότητα (reproducibility) και γι' αυτό το λόγο δεν διαθέτει, ούτε εκπαιδεύει αναλυτικούς γραφολόγους / γραφοψυχολόγους στα εγκληματολογικά της εργαστήρια.

Άλλες εφαρμοσμένες εγκληματολογικές ειδικότητες αναφέρονται στην εξερεύνηση του τόπου του εγκλήματος, την ταυτοποίηση όπλων, στην ταυτοποίηση ατόμων με βάση το DNA, στην ανάλυση φωνής, ήχου και βιντεοληπτικού υλικού, την εξέταση εκρηκτικών υλών, τις τοξικολογικές κλπ. εξετάσεις, όπου τα ίχνη και τα πειστήρια, που έχουν συλλεγεί από τον τόπο του εγκλήματος, εξετάζονται προκειμένου να αποδειχθεί αν αυτά συσχετίζονται με κάποιον ύποπτο και ενδεχομένως καταστούν ικανά να προσδιορίσουν, αμέσως ή εμμέσως, τα άτομα, που βρέθηκαν στο τόπο του εγκλήματος και ενδεχομένως είναι οι αυτουργοί αυτού ή οι συνεργοί τους.

Η εξακρίβωση της ταυτότητας των εγκληματιών πρέπει να πραγματοποιείται πάντοτε με βάση αναγνωρισμένες, επιστημονικές ή τεχνικές, μεθόδους, που αφορούν στη συλλογή, διακίνηση, εξέταση και αξιοποίηση των ιχνών και των πειστηρίων, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, τα οποία διασφαλίζουν την ποιότητα των σχετικών διαδικασιών, δίνοντας και στον κατηγορούμενο τη δυνατότητα να αξιολογήσει -με τους τεχνικούς του συμβούλους- τις εφαρμοζόμενες -στην περίπτωση του- εγκληματολογικές διαδικασίες, μεθοδολογίες & τεχνικές.]

Παραπομπές (Endnotes)

a http://en.wikipedia.org/wiki/Questioned_document_examination
 'Questioned document examination (QDE) is the forensic science discipline pertaining to documents that are (or may be) in dispute in a court of law. The primary purpose of questioned/forensic document examination is to answer questions about a disputed document using a variety of scientific processes and methods.'

bH ASTM International [www.astm.org] ιδρύθηκε το 1898 και εδρεύει στη Πενσυλβάνια των ΗΠΑ. Αποτελεί σήμερα διεθνή κυβερνητικό οργανισμό, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που αναπτύχθηκε ακολουθώντας συναινετικές διαδικασίες πολυμελών επιστημονικών επιτροπών συντάσσοντας διεθνή τεχνικά πρότυπα «σάνταρες» τα οποία και γίνονται παγκοσμίως και ευρύτερα αποδεκτά. Σήμερα θεωρείται ίσως ο μεγαλύτερος οργανισμός προτύπων στο κόσμο, περιλαμβάνοντας περισσότερα από 12.000 πρότυπα.

c Standard Descriptions of Scope of Work Relating to Forensic Document Examiners

d E2388-05 'Standard Guide for Minimum Training Requirements for Forensic Document Examiners'

e Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εγκληματολογικών Ινστιτούτων (European Network of Forensic Science Institutes).

* Ο Α/Δ' ε.α. Ιωάννης Δημ. Μακρής, πέραν των άλλων είναι, Εξεταστής Πειστηρίων Φωνής & Ήχου, Χημικός - Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών και έχει διατελέσει, Προϊστάμενος Εργαστηρίου Δικαστικής Γραφολογίας και Υποδιοικητής Δίωσης Εγκληματολογικών Ερευνών της Ελληνικής Αστυνομίας.

Video Image – Ink on Check with Silver

εικόνα από μικροσκόπιο όπου φαίνεται το μελάνι σε επιταγή